

Sygnatura akt III U 691/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 30 grudnia 2013 r.

w Koninie Wydział III

w K. Wydział III

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Jadwiga Święcicka**

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Elwira Świecka

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2013 r. w Koninie

sprawy **R. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o wcześniejszą emeryturę

na skutek **R. K. od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 17 kwietnia 2013r. znak: ENMS/(...)

O d d a l a o d w o ł a n i e

III U 691/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 kwietnia 2013r. znak ENMS/(...)/(...) Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił R. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił on okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 28 lat, 7 miesięcy i 21 dni, na wymagane 25 lat, w tym w warunkach szczególnych udowodnił jedynie 4 lata 10 miesięcy i 9 dni, na wymagane 15 lat. Wobec nie udokumentowania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury.

Od decyzji tej wniósł odwołanie R. K., domagając się uznania, że pracował w warunkach szczególnych również w okresie od 1 września 1968r. do 14 października 1984r. Podał, że od 1 września 1968r. rozpoczął naukę zawodu ślusarza w Zakładach (...)S.. W czasie nauki uczestniczył w procesie produkcyjnym na oddziałach ślusarsko- spawalniczych i kuźni. Naukę zakończył 30 czerwca 1971r., a od 1 września 1971r. podjął pracę w Powiatowej Spółdzielni (...) M. na stanowisku ślusarza i na tym stanowisku pracował do końca lutego 1973r., ale wykonywał prace spawacza gazowego i elektrycznego jako ślusarz. Od 1 marca 1973r. do 31 grudnia 1973r. wykonywał obowiązki referenta technicznego ds. planowania warsztatowego. Jego praca na tym stanowisku polegała na planowaniu, kontroli międzyoperacyjnej i ilościowej produkcji oraz przewożeniu produkcji na odpowiednie stanowiska. Natomiast od 1 stycznia 1974r. do 1 września 1976r. pełnił obowiązki kierownika produkcji na mocy ustnego polecenia Prezesa - mimo angażu starszego technologa, z przerwą na służbę wojskową. Jego obowiązki polegały na kierowaniu produkcją we wszystkich jej fazach, kontroli jakości i terminowości produkcji. Ponadto od 3 września 1976r. podjął pracę w (...)w K. jako referent techniczny, w dziale przygotowania produkcji, a po 5 dniach został przeniesiony na podstawie ustnego polecenia Szefa Produkcji na Wydział Remontów Koparek, na stanowisko pracownika technicznego. Jego obowiązki na tym

stanowisku polegały na wdrażaniu do produkcji części mechanicznych nietypowych, konstrukcji i nadzór nad jakością i terminowością produkcji, wysyłanie na plac remontu koparek, niezbędnego zaopatrzenia, kooperacja z innymi wydziałami.

W odpowiedzi na odwołanie, pozwany wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, podnosząc iż wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych i nie ukończył 60 lat życia. Nadto podniósł, że nie uwzględnił jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych zatrudnienia w (...) od 3 września 1976r. do 14 października 1984r., ponieważ za ten okres pracodawca nie wystawił świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

R. K.ur. (...) w dniu 23 sierpnia 2004r. złożył wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Do wniosku załączył:

- zaświadczenie z dnia 6 marca 1986r. i świadectwo pracy z dnia 15 stycznia 2003r. wystawione przez Zakłady (...) S., potwierdzające odbycie przez wnioskodawcę praktycznej nauki zawodu w Warsztatach Szkolnych w ramach Zasadniczej Szkoły Zawodowej od 1 września 1968r. do 30 czerwca 1971r.
- świadectwo pracy z dnia 15 stycznia 2003r. potwierdzające zatrudnienie od 1 września 1968r. do 30 czerwca 1991r. jako ucznia nauki zawodu;
- świadectwo pracy z dnia 1 września 1976r. wystawione przez Wojewódzka (...) Oddział w M. potwierdzające zatrudnienie wnioskodawcy od 1 września 1971 do 1 września 1976r. na stanowiskach tokarz, rachmistrz produkcji ostatnio starszy technolog.
- świadectwa pracy wystawione w dniu 27 grudnia 1990r. i w dniu 26 kwietnia 2002r. przez Fabrykę (...) K. potwierdzające wnioskodawca zatrudnienie od 3 września 1976r. do 31 grudnia 1990r. na stanowisku referenta technicznego ostatnio na stanowisku mistrza, z informacją o urloпах bezpłatnych w okresach: od 19 maja 1986r. do 31 lipca 1986r., od 18 maja 1987r. do 30 czerwca 1987r., od 29 maja 1989r. do 30 czerwca 1989r., od 7 sierpnia 1989r. do 6 października 1989r., od 19 marca 1990r. do 31 grudnia 1990r.

Decyzją z dnia 8 lipca 2005r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 10 czerwca 2005r. w sprawie III U 1633/04 do 30 września 2006r.

Decyzją z dnia 17 listopada 2006r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 31 października 2008r., kolejną decyzją z dnia 13 listopada 2008r. przyznał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 31 października 2012r., a decyzją z dnia 26 października 2012r. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 31 października 2017r.

W dniu 18 marca 2013r. wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

We wniosku wnioskodawca oświadczył, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Dołączył oryginał świadectwa pracy dołączonego do wniosku o rentę z dnia 1 września 1976r. wystawionego przez Wojewódzką (...) Oddział w M., umowę o pracę z dnia 1 września 1971r. na okres próbnny na stanowisko ślusarza, a następnie umowę o wstępny staż pracy na stanowisku ślusarza.

Dołączył także ponownie świadectwo pracy wystawione przez Fabrykę (...) K. w dniu 27 grudnia 1990r. potwierdzające zatrudnienie od 3 września 1976r. do 31 grudnia 1990r. na stanowisku referenta technicznego, ostatnio mistrza.

Ponadto dołączył świadectwo wykonywania pracy wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawione przez tą Fabrykę w dniu 15 października 2012r. potwierdzające wykonywanie przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych od **15 października 1984r. do 31 grudnia 1990r.** w pełnym wymiarze czasu pracy: kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w Wykazie - Wykaz A Dział XIV poz. 24 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., na stanowisku mistrza wymienionego w Wykazie A do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983r.

Wnioskodawca przedłożył angaże z lat 1978-81 z okresu zatrudnienia w (...), potwierdzające zatrudnienie na stanowisku referenta technicznego, starszego referenta technicznego w Wydziale W-6.

Rozpoznając ten wniosek, pozwany zaskarżoną decyzją z dnia 17 kwietnia 2013r. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury w obniżonym wieku ustalając na dzień 1 stycznia 1999r. 28 lat 7 miesięcy 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym zaliczając do okresu pracy wnioskodawcy wykonywanej w warunkach szczególnych, wyłącznie okres pracy wymieniony w świadectwie pracy wykonywanej w warunkach szczególnych wystawionych przez (...) S.A. dot. okresu od 15 października 1984r. do 31 grudnia 1990r. - z wyłączeniem okresów urlopu bezpłatnego - tj. łącznie 4 lata 10 miesięcy i 9 dni.

Wnioskodawca domagał się zaliczenia do okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, okresu zatrudnienia w od 1 września 1968r. do 30 czerwca 1971r. jako ucznia nauki zawodu i od 1 września 1971 do 1 września 1976r. na stanowisku ślusarza, w tym od 1 marca 1976r. na stanowisku referenta technicznego i od 1 stycznia 1974r. na stanowisku kierownika produkcji (z przerwą na służbę wojskową).

Na te okoliczności przedłożył na rozprawie w dniu 15 lipca 2013r.:

- oryginał umowy o pracę na okres próbny 7 dni, a po jego upływie na czas nieokreślony i z tego samego dnia umowę o pracę na okres wstępny, z której wynika, że wnioskodawca jako absolwent Zasadniczej Szkoły Zawodowej został zatrudniony na stanowisko ślusarza,
- oryginał świadectwa pracy z dnia 1 września 1976r. potwierdzający zatrudnienie od 1 września 1971r. do 1 września 1976r. na stanowisku tokarza, rachmistrza produkcji, a ostatnio na stanowisku starszego technologa,
- oryginał zaświadczenia z dnia 1 czerwca 1974r. wystawionego przez Powiatową Spółdzielnię (...)M.skierowane do Zespołu Szkół Zawodowych nr (...)w K., wskazujące na zatrudnienie na wnioskodawcy od 1 września 1971r., w chwili wystawiania zaświadczenia na stanowisku kierownika produkcji.

(dowód: dokumenty k.31,32)

Powiatowa Spółdzielnia (...)M.zajmowała się produkcją artykułów i detali oraz drobnych konstrukcji, świadczyła usługi na rzecz innych zakładów.

Świadkowie wskazani przez wnioskodawcę M. T., J. J., R. H., B. Z. i wnioskodawca zeznali że wnioskodawca po zatrudnieniu w tej Spółdzielni, na stażu pracował na stanowisku ślusarza, na którym pomagał spawaczom na dziale spawalniczym, przy wykrawaniu, przy przycinaniu i szlifowaniu detali metalowych.

Natomiast dokument w postaci świadectwa pracy wskazuje na zatrudnienie wnioskodawcy na stanowisku tokarza. Również w życiorysie znajdującym się w aktach osobowych za okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) S.A., wnioskodawca podawał, że zatrudniony był na stanowisku tokarza. Ponadto w tym życiorysie wnioskodawca podał, że po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej, rozpoczął pracę i kontynuował naukę w Technikum (...)

Następnie od 1 marca 1973r. do 31 grudnia 1973r. został zatrudniony na stanowisku referenta technicznego ds. planowania warsztatowego i wówczas do jego obowiązków należało prowadzenie kontroli międzyoperacyjnej, żeby wszystko było zgodne, w tym wymiary, aby były zgodne z produkcją, kontrolował jakość, dostarczał dokumenty,

przenosił lub przewoził elementy na stanowiska dla tokarzy, szlifierzy i tokarzy, nadzorował stanowiska tych pracowników. Przebywał na hali produkcyjnej, tam miał swoje biuro.

Produkcja przechodziła ze stanowiska na stanowisko i na tym etapie kontrolował prawidłowość jej wykonania. Bezpośrednio pracę pracowników nadzorowali brygadziści. Brygady były kilkunastoosobowe specjalizujące się w określonych pracach np. spawacze, ślusarze, frezerzy, wiertacze, szlifierze, kowale. Bezpośrednio nadzorował ich pracę brygadziści, w mniejszych grupach nie było brygadzisty, zarządzał nimi wnioskodawca i Kierownik Produkcji. Wnioskodawca wykonywał m.in. takie prace jak planowanie produkcji, ocena wykonanych operacji, planował prace na poszczególnych stanowiskach i sprawdzał, czy praca była prawidłowo wykonana, kontrolował ilość wykonanej produkcji. Kontrolował obecność pracowników. Podlegał bezpośrednio Kierownikowi Produkcji.

Następnie poleceniem ustnym pełnił obowiązki kierownika produkcji, po odejściu poprzedniego kierownika, do czasu powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej. Jako kierownik nadzorował brygady wiertaczy, kowali, spawaczy, ślusarzy, frezerów. W krótkim czasie po objęciu tej funkcji został powołany do odbycia służby wojskowej, wrócił do tej Spółdzielni, już nie na to stanowisko i po krótkim czasie odszedł ze Spółdzielni ze względów osobistych i rozpoczął pracę w K..

Wnioskodawca domagał się także zaliczenia do okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, okresu zatrudnienia od 3 września 1974r. do 14 października 1984r. na stanowiskach: referenta technicznego, starszego referenta technicznego, samodzielnego referenta technicznego w Wydziale W-6, W-4 .

Zatrudnienie na tych stanowiskach znajduje potwierdzenie w angażach znajdujących się aktach osobowych wnioskodawcy. Brak jest za ten okres pisemnych zakresów czynności.

Nie ulega wątpliwości, że **od 15 października 1984r.** wnioskodawca został zatrudniony jako mistrz w Oddziale R-1 tj. w Oddziale Regeneracji. Z zakresu czynności wnioskodawcy na tym stanowisku wynika, że kierował on przebiegiem procesu produkcyjnego przy pomocy podległych brygadzystów, zespołów roboczych, w szczególnych przypadkach pojedynczych robotników, dopilnowywał otrzymane zadania produkcyjne, rozdzielał zadania na brygady i indywidualne stanowiska stosownie do potrzeb produkcji i kwalifikacji pracowników z wyznaczeniem zakresu i miejsca pracy, nadzorował dyscyplinę pracy, organizację i koordynację pracy między brygadzystami, zespołami i robotnikami, dbał o wykorzystanie kwalifikacji i urządzeń, o jakość produkcji, dopilnowywał spływu dokumentacji warsztatowej, zapewniał ciągłość pracy, systematycznie kontrolował postęp robót na odcinku produkcyjnym, udzielał pomocy dla technologów (...). W świadectwie pracy z dnia 26 kwietnia 2002r. (...) S.A. wskazała, w pkt. 8, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w tej Spółce, nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych.

Natomiast w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 15 października 2012r. Spółka ta potwierdziła, że w okresie od 15 października 1984r. do 31 grudnia 1990r. wnioskodawca wykonywał pracę w kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz sprawował dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w Wykazie - Wykaz A Dział XIV poz. 24 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., na stanowisku mistrza wymienionego w Wykazie A do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983r.

Z tym, że w tym czasie korzystał z urlopów bezpłatnych:

- od 19 maja 1986r. do 31 lipca 1986r.,
- od 18 maja 1987r. do 30 czerwca 1987r.,
- od 29 maja 1989r. do 30 czerwca 1989r.,
- od 7 sierpnia 1989r. do 6 października 1989r.,
- od 19 marca 1990r. do 31 grudnia 1990r.

Pozwoliło to na ustalenie przez organ rentowy pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w warunkach szczególnych w l. 1984-90 w rozmiarze **4 lat 10 miesięcy 9 dni**.

Dokumenty akt osobowych wnioskodawcy za okres zatrudnienia w (...) wskazują, że od 3 września 1976r. do 14 października 1984r. wnioskodawca zatrudniony był jako referent techniczny (starszy referent techniczny).

Świadek Z. S. nie pracował z wnioskodawcą w wymienionym. Podobnie świadek M. G., bezpośredni przełożony wnioskodawcy, ale po 1984r. Wg świadka J. A., przed 1984r. współpracował z wnioskodawcą, kontaktował się z nim telefonicznie, bo świadek większość czasu przebywał na odkrywkach. Uzgadniał z wnioskodawcą szczegóły techniczne, harmonogram pracy. Świadek F. S. (1) opisał obowiązki wnioskodawcy, ale zbliżone do obowiązków mistrza. Nie potrafił rozdzielić obowiązków wnioskodawcy na stanowisku samodzielnego (starszego) referenta technicznego.

(dowód: zeznania świadków jw. k.93-95, 111)

Wnioskodawca zeznał, że jego obowiązki na obu stanowiskach prawie się nie różniły. Pracował w obu przypadkach na Wydziale W-6 - remontu koparek. Pracował na zapleczu technicznym, na rzecz brygad pracujących w terenie, na odkrywce. Całym Wydziałem zarządzał kierownik, któremu podlegali mistrzowie. Mistrzom podlegało 7-8 brygad. Brygadami kierowali brygadziści pracujący. Najwięcej brygad pracowało na pierwszej zmianie. Brygadziście podlegało od 10 do nawet 20 osób. Referent techniczny zajmował się zamówieniami, otrzymywał dokumenty, albo informację, która przychodziła od Kierownika. Pilnował, aby ta część została wykonana zgodnie z technologią i terminami. Pełnił po części obowiązki mistrza i planisty. Był jedynym pracownikiem tego rodzaju. Było to elastyczne stanowisko, zależne od zadań, jakie występowały w danej chwili. Podlegał bezpośrednio Kierownikowi, nie podlegał mistrzowi. Przekazywał zadania brygadziście, raz, dwa razy w tygodniu. Później dopilnowywał terminów, kontrolował proces produkcyjny.

(dowód: zeznania - protokół nagrania rozprawy z dnia 18 grudnia 2013r.)

(...) S.A. w piśmie z dnia 3 grudnia 2013r. wyjaśniło, że posiadana dokumentacja pracownicza, nie pozwalała na jednoznaczne określenie charakteru pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych na stanowisku referenta technicznego oraz starszego referenta technicznego. W rzeczywistości wnioskodawca mógł wykonywać równoważne obowiązki planisty produkcji, lub mistrza, które to stanowiska były zaliczane do pracy w warunkach szczególnych. Wg tej informacji Spółka nie dysponuje szczegółowymi obowiązkami referenta technicznego, a obowiązki wnioskodawcy na tym stanowisku były związane z procesem produkcji (pismo k.141).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy w toku postępowania i aktach organu rentowego, a także w oparciu o akta osobowe wnioskodawcy za okres zatrudnienia w (...) S.A.

Ponadto w oparciu o zeznania wnioskodawcy, o ile znajdowały one potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

Wprawdzie zeznania świadków Z. S., M. G., J. A., F. S. (2), jak również M. T., J. J., R. H., B. Z. nie budziły wątpliwości Sądu, to w znacznej części okazały się one nieprzydatne do dokonania ustaleń w niniejszej sprawie. Świadców bądź nie pracowali z wnioskodawcą w spornym okresie, bądź nie pamiętali szczegółowo okoliczności dotyczących jego pracy, bądź posługiwali się pojęciami prawnymi np. że sprawował kontrolę międzyoperacyjną, nie wyjaśniając w dalszej części zeznań, co rozumieją pod tym pojęciem.

Przedmiotem sporu była ocena prawna tak ustalonego stanu faktycznego, w kontekście uprawnień wnioskodawcy do emerytury w obniżonym wieku z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych w kontekście przepisów ustawy emerytalnej, a konkretnie kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych w (...) S.A. od 3 września 1976r. do 14 października 1984r. co zwiększyłyby staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych o 8 lat 1 miesiąc 12 dni i dałoby łącznie 12 lat 11 miesięcy i 21 dni. Oznacza to, że po ewentualnym zaliczeniu tego okresu i tak brakowałoby wnioskodawcy 2 lata 9 dni okresu pracy w warunkach

szczególnych. Zatem dodatkowo konieczne było ustalenie, że również w okresie zatrudnienia w Wojewódzkiej (Powiatowej) (...)M.wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

W Spółdzielni tej wnioskodawca był zatrudniony od 1 września 1971r., w tym: od 1 września 1971r. do 28 lutego 1973r. na stanowisku tokarza, ślusarza (zarówno dokumenty, jak również zeznania wnioskodawcy i świadków nie są w tym zakresie jednoznaczne), od 1 marca do 31 marca 1973r. jako planista produkcji, od 1 stycznia 1974r. przez kilka miesięcy (brak dokładnych danych) jako p.o. kierownik produkcji, a po odbyciu służby wojskowej krótko jako technolog.

Prawo do emerytury w obniżonym wieku reguluje przepis art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 roku, Nr 39, poz. 353 ze zm.), który stanowi, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z kolei według art. 32 ust. 1 ww. ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1, przy czym za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2 art. 32).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 tego przepisu (pracownikom) przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej).

Tym dotychczasowym przepisem (nadal obowiązującym z mocy art. 32 ust. 4 ustawy) jest wspomniane Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43).

Zgodnie z § 4 Rozporządzenia pracownik wykonujący prace na stanowisku wymienionym w wykazie A, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, wynoszący 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Przy czym bez znaczenia jest nazwa stanowiska pracy ujęta w akcie wewnętrznego kierownictwa organu administracji publicznej (zarządzeń resortowych), gdyż ustalenie wykonywania przez ubezpieczonego pracy zawartej w wykazie A Rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku przesądza o spełnieniu warunku wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W świetle utrwalonego orzecznictwa, dla ustalenia czy ubezpieczony w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach nie wystarczają same zeznania świadków. Powinny one bowiem znajdować swoje poparcie w znajdujących się w sprawie dokumentach (np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach III AUa 1632/12 z dnia 27 czerwca 2013.

Wnioskodawca domagał się zaliczenia mu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w od 3 września 1976r. do 14 października 1984r. na stanowisku starszego referenta technicznego, samodzielniego referenta technicznego, a nadto zatrudnienie od 1 września 1971r. do 1 września 1976r. na stanowisku ślusarza (tokarza), planisty warsztatowego i p.o. kierownika produkcji. Domagał się również uwzględnienia okresu nauki zawodu.

Okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy - był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Nie jest to jednak wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Nie była to bowiem praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Praca ślusarza i tokarza nie jest wymieniona w Wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów jako praca wykonywana w warunkach szczególnych.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów, wykonywanie pewnych czynności w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk, na których wykonywane są prace zaliczane do warunków szczególnych (stanowisk spawalniczych) nie uprawnia do zaliczenia okresu pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych.

Zdaniem Sądu, fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy na stanowisku ślusarza, czy tokarza jako prac pomocniczych przy pracach spawalniczych i w sąsiedztwie tych stanowisk nie może być podstawą do zaliczenia tej pracy wnioskodawcy jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w l.1971-73.

Uwzględnienie pracy na dwóch pozostałych stanowiskach w Wojewódzkiej Spółdzielni (...) wM.- planisty i technologa p.o. kierownika produkcji i tak nie pozwoliłyby na uzupełnienie brakującego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Podlegała ona, podobnie jak praca w l. 1976-84 w (...) ocenie w kontekście Wykazu A Dział XIV poz. 24 tj. czy istotą pracy wnioskodawcy na tym stanowisku była: „Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”

W ocenie Sądu, żądanie uznania tej pracy, jako pracy wymienionej w Wykazie A Dział XIV poz. 24 okazało się nieuzasadnione.

Prawo do emerytury w obniżonym wieku stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy emerytalnej, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać ściśle, w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo.

Sąd podkreśla, że praca w szczególnych warunkach, to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. Rozporządzenia.

W ocenie Sądu, w spornym okresie od 1 marca 1973r. do 31 grudnia 1973r. i przez kilka miesięcy 1974r. (do rozpoczęcia służby wojskowej) na stanowisku p.o. kierownika produkcji w Spółdzielni w M. oraz 3 września 1976r. do 14 października 1984r. w (...) S.A. jako referent techniczny, wnioskodawca nie sprawował bezpośredniego dozoru nad procesem produkcji, na kierowanym przez siebie oddziale, dozór taki był sprawowany przez brygadzystów (i w (...) mistrzów) i dopiero w dalszej kolejności przez wnioskodawcę, co przesądza ocenę, że nie była to praca wykonywana w szczególnych warunkach.

Przesłanką uznania dozoru inżynieryjno-technicznego za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach jest to, aby był on sprawowany na oddziałach, gdzie jako podstawowe wykonywane są prace w szczególnych warunkach i konieczne jest ustalenie, czy w określonych oddziałach prace wykonywane jako podstawowe miały taki charakter. Niezbędne do stwierdzenia szczególnego charakteru zatrudnienia jest udowodnienie, że ta praca wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy

Do pracy w warunkach szczególnych mogą zostać zaliczone czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji..

Jednakże czym innym jest wykonywanie czynności administracyjno-biurowych, ściśle związanych ze sprawowaniem dozoru inżynieryjno-technicznego, a czym innym wykonywanie w ramach zakresu obowiązków, również innych czynności, nie mających związku z wykonywaniem bezpośredniego dozoru nad procesem produkcji.

Wnioskodawca w okresie zatrudnienia w Wojewódzkiej (...) (...)w M.(Powiatowej ...)na stanowisku planisty i p.o. kierownika nie sprawował bezpośredniego nadzoru nad pracownikami, a jeśli uznać, że sprawował taki nadzór, to nie wszystkie stanowiska pracy jakie nadzorowane były przez niego, wymienione są w Wykazie A, bowiem sprawował nadzór m.in. nad ślusarzami i frezerami, tokarzami, a więc nie były to prace wymienione w Wykazie. Jedynie spawacze pracowali na stanowiskach wymienionych w Wykazie, a więc nadzór nad takimi stanowiskami nie był sprawowany w pełnym wymiarze.

Podsumowując stwierdzić więc należy, że pracując na stanowisku planisty, p.o. kierownika produkcji i referenta technicznego wnioskodawca tylko okresowo wykonywał czynności będące pracą, o jakiej jest mowa w wykazie A, Dział XIV, poz. 24, dlatego brak jest podstaw do przyjęcia, aby praca ta była przez niego świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie został więc spełniony wymóg z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Nawet jeśli można uznać, że jego praca była związana z procesem produkcji.

Przyjmując, że to brygadziści czy mistrzowie danych oddziałów sprawowali bezpośredni nadzór nad stanowiskami pracy, na których wykonywana była praca w warunkach szczególnych, to wnioskodawca jako zwierzchnik - p.o. kierownik produkcji, czy referent techniczny nie mógł bezpośrednio tej kontroli sprawować. Taki nadzór sprawował i był to jedynie nadzór pośredni, nie zaś bezpośredni.

Specyfika pracy wnioskodawcy, wymagała od niego niewątpliwie przebywania również na terenie oddziałów produkcyjnych, ale generalnie pracownicy nie podlegali służbowo wnioskodawcy, a ich przełożonymi byli brygadziści, mistrzowie.

Nie zaliczenie pracy wnioskodawcy w Wojewódzkiej (...) w (...) S.A.w K.od 3 września 1976r. do 14 października 1984r. powoduje to, że niemożliwe jest ustalenie wykonywania przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych w rozmiarze co najmniej 15 lat.

Reasumując stwierdzić należy, że skoro wnioskodawca nie wykazał co najmniej 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, nie spełnił zatem wszystkich przesłanek prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego (pk. II wyroku) Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c w zw. z § 2 ust.2, § 6 i 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.)